

Úvod do ekonomiky vzdělávání,
význam vzdělávání,
ekonomická podstata vzdělávání,
efektivnost ve vzdělávání

26.2.2011

Harmonogram studia

- **Blok 1 (přednáška + tutoriál)**
- Úvod do ekonomiky vzdělávání,
- Význam vzdělávání (individuální a společenské dopady)
- Ekonomická podstata vzdělávacích služeb.
- Efektivnost ve vzdělávání
- **Blok 2**
- Organizace vzdělávací soustavy
- Regionální školství a principy financování
- Celoživotní vzdělávání
- **Blok 3**
- Terciární vzdělávání – (ne)rovný přístup ke vzdělávání a problematika školního
- Kvalita ve vzdělávání
- Evropská politika

Podmínky

- **POT**
- **Test**
- **Ústní zkouška**

- **Hodnocení**
- **POT – celkem možno získat 30 bodů, nutno obdržet min 18 bodů**
- **Test – celkem možno získat 50 bodů, nutno obdržet min 30 bodů, (on-line) 10. – 15.5.2011, náhradní termín 20. – 22.5.2**

Výsledná známka = 40% seminární práce + 25% test + 35% ústní zkouška

POT

- POT bude zpracován formou eseje na vybrané téma v rozsahu **max 10 normostran a odevzdán v odevzdárně v ISU nejpozději do 15.5.2011.**

Témata:

- Státní maturity; cesta k vyšší kvalitě sekundárního vzdělávání?
- Školné na veřejných vysokých školách; nutnost či móda?
- Spolupráce veřejného a soukromého sektoru ve vzdělávání - nástroj efektivity?
- Systém odměňování pedagogických pracovníků: zásluhovost, motivace, kvalita?
- Optimalizace sítě škol: zrcadlo demografického vývoje?

Doplňková literatura

- Benčo, J.: Ekonomika vzdelávania. Bratislava: IRIS, 2002. ISBN 80-89018-41-6. Kapitola 4 a 6. V knižnici.
- **Education at a Glance 2010, OECD**
- **Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2008/09**
- Matějů, P.: České vysoké školství na křižovatce : investiční přístup k financování studia na vysoké škole v sociologické reflexi / Natalie Simonová (ed.) ; Petr Matějů (vedoucí projektu) ; Nicholas Barr ... [et al.].. -- Praha : Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2005.. -- 263 s. : il. ; 24 cm.
- (Ne)rovné šance na vzdělání : vzdělanostní nerovnosti v České republice / Petr Matějů, Jana Straková [editoři] et al. ; Josef Basl ... [et al.].. -- Vyd. 1.. -- Praha : Academia, 2006.. -- 411 s. : tab., grafy + 1 CD-ROM.
- Lidský kapitál a investice do vzdělání : sborník z 8. ročníku mezinárodní vědecké konference 20.-21.září 2005 / kolektiv autorů.. -- 1. vyd.. -- Praha : Vysoká škola finanční a správní, 2005.. -- 184 s.
- Neziskové organizace ve veřejných službách / Vladimír Hyánek, Zuzana Prouzová, Simona Škarabelová a kolektiv.. -- 1. vyd.. -- Brno : Masarykova univerzita, 2007. -- 293 s.
- Teorie nevzdělanosti : omyly společnosti vědění / Konrad Paul Liessmann ; [z německého originálu ... přeložila Jana Zoubková].. -- Vyd. 1.. -- Praha : Academia, 2008.. -- 125 s.
- Vzdělání a trh : sborník textů / [Tereza Urbanová (editor)].. -- Praha : Liberální institut, 2003.. -- 39 s.

Základní úprava oblasti školství - literatura

- [Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání \(školský zákon\)](#)
- [Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů](#)
- [Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů](#)
- [Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením](#)
- [Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání \(2007\)](#)
- [Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách](#)

MŠMT

Zřizuje účelová odborná zařízení:

- Výzkumný ústav pedagogický, <http://www.vuppraha.cz>
- Národní ústav odborného vzdělávání, p.ř.o. www.nuov.cz
- Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i <http://www.csvs.cz/>
- Národní institut dětí a mládeže, www.nidm.cz

Národní ústav odborného vzdělávání

- Institut pedagogicko-psychologického poradenství, www.ippp.cz
- Národní institut pro další vzdělávání, p.o. <http://www.nidv.cz/cs/>
- Ústav pro informace ve vzdělávání, p.o. www.uiv.cz, <http://www.npkk.cz/index.php>
- Centrum pro hodnocení výsledků vzdělávání, p.o. <http://www.ceremat.cz/>
- Dům zahraničních služeb, p.o. <http://www.dzs.cz/>

Strategické dokumenty

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR
- <http://www.msmt.cz/ministerstvo/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-cr>
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy
http://app.edu.cz/portal/page?_pageid=33,274237&_dad=portal&_schema=PORTAL&csu=5&cid=174&instance_id=150428
- Národní program vzdělávání
- <http://aplikace.msmt.cz/pdf/bilakniha.pdf>

Databáze a jiné odkazy..

- Rejstřík škol a školských zařízení
<http://rejskol.msmt.cz/>
- http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php

ISCED - Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání

ISCED 0	pre-primární vzdělávání
ISCED 1	primární vzdělávání
ISCED 2	nižší sekundární vzdělávání
ISCED 3	vyšší sekundární vzdělávání
ISCED 4	postsekundární vzdělávání nikoli terciární
ISCED 5	první stupeň terciárního vzdělávání
ISCED 6	druhý stupeň terciárního vzdělávání

[http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/mezinarodni_standardn
i_klasifikace_vzdelavani_isced](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/mezinarodni_standardni_klasifikace_vzdelavani_isced)

Význam vzdělávání

- **Veřejné investice do vzdělávání v některých zemích jsou kompenzovány následnými vyššími finančními výnosy z daní, zejména u lidí s vyšším vzděláním. (V průměru zemí OECD muž s terciárním vzděláním vyprodukuje v průběhu své pracovní dráhy na daních a sociálních odvodech o 119 000 US \$ více než muž s vyšším sekundárním vzděláním).**
- **Vzdělání je také hlavním faktorem pro jednotlivce, aby mohl setrvat na pracovním trhu déle (míra nezaměstnanosti lidí s terciárním vzděláním 4 % (průměr 2008), s vyšším sekundárním vzděláním více než 9 %)**

Příklady soukromých a veřejných užitků plynoucích ze vzdělání

Soukromé užitky

- **rozvoj osobních vlastností a schopností**
- **zvětšení schopnosti vážit si a rozpoznávat široký rozsah kulturních a jiných hodnot**
- **větší pracovní příjmy**
- **lepší mobilita na pracovním trhu**
- **větší flexibilita při adaptaci na nové životní a pracovní podmínky**

Veřejné užitky

- reprodukce základních demokratických a kulturních hodnot společnosti**
- **reprodukce LK jako podmínky dalšího ekonomického růstu**
- **větší daně či příjmy veřejných rozpočtů**
- **nižší nezaměstnanost**

Mzdy podle vzdělání

Tabulka č. A 18

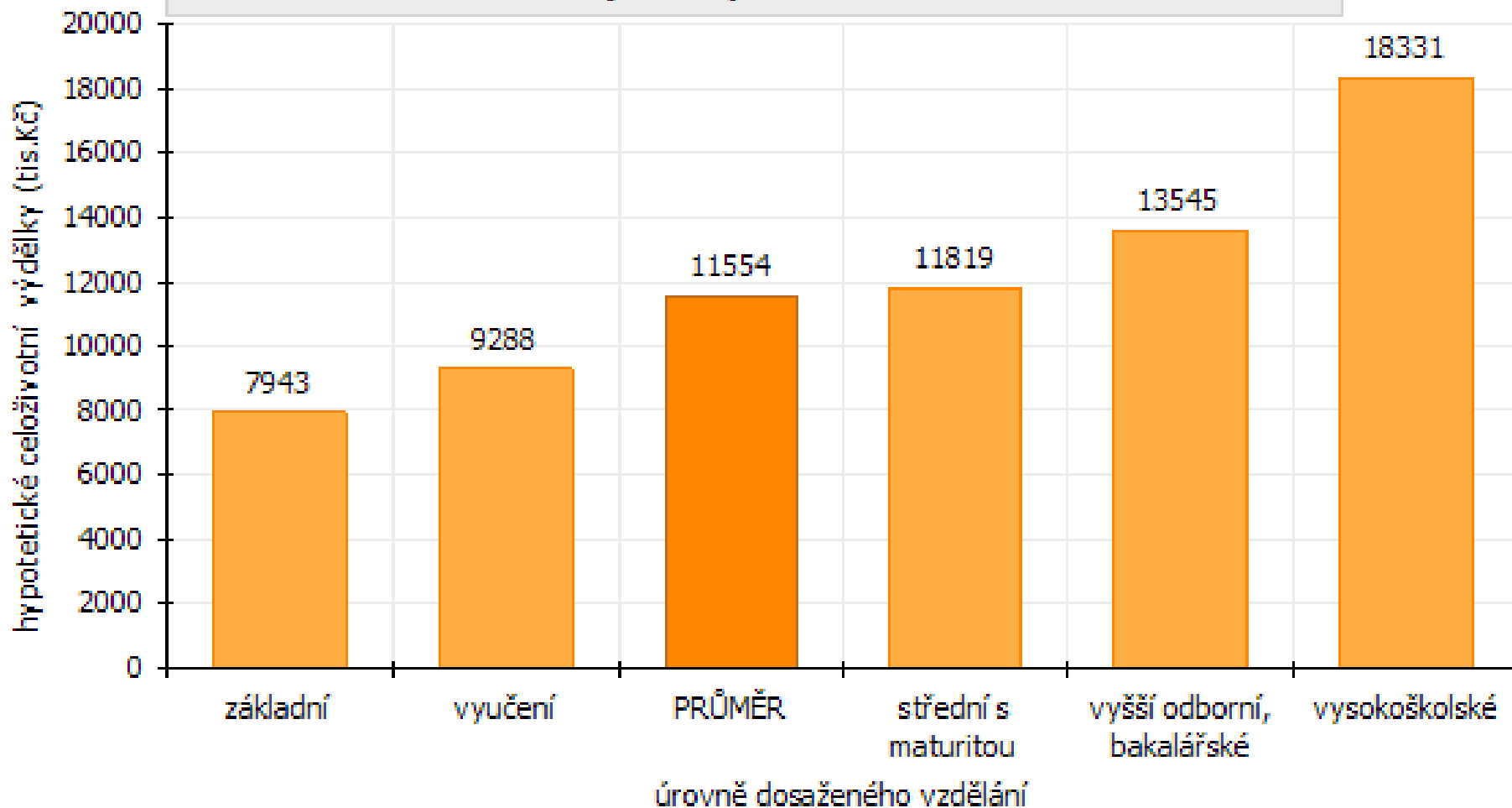
Distribuce hrubých měsíčních mezd zaměstnanců podle vzdělání

ROK 2009

VZDĚLÁNÍ ZAMĚSTNANCE	Průměrná mzda	Mzdy v důležitých kvantilech						
		P5 5.percentil	P10 1.decil	P25 1.kvartil	P50 Medián	P75 3.kvartil	P90 9. decil	P95 95.percentil
CELKEM	26 677	10 927	12 792	16 793	22 229	29 538	40 851	52 817
základní a nedokončené	16 658	9 006	10 059	12 073	15 342	19 675	24 703	28 235
střední bez maturity	20 006	10 192	11 618	14 724	18 880	23 810	29 239	32 990
střední s maturitou	26 887	12 871	15 034	18 978	23 774	30 497	39 506	48 035
vyšší odborné a bakalářské	30 863	15 126	17 209	21 018	26 649	35 104	46 263	56 975
vysokoškolské	46 801	19 467	22 203	26 792	34 849	49 508	76 338	106 464
<i>neuve d e n o</i>	22 491	9 480	10 481	14 492	19 055	24 844	34 707	44 233

Zdroj: ČSÚ

Srovnání celoživotních výdělků podle úrovně dosaženého vzdělání

Zdroj: ISVP

Srovnání aktuálních hrubých měsíčních výdělků a hypotetických souhrnných hrubých výdělků podle ÚROVNĚ DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ

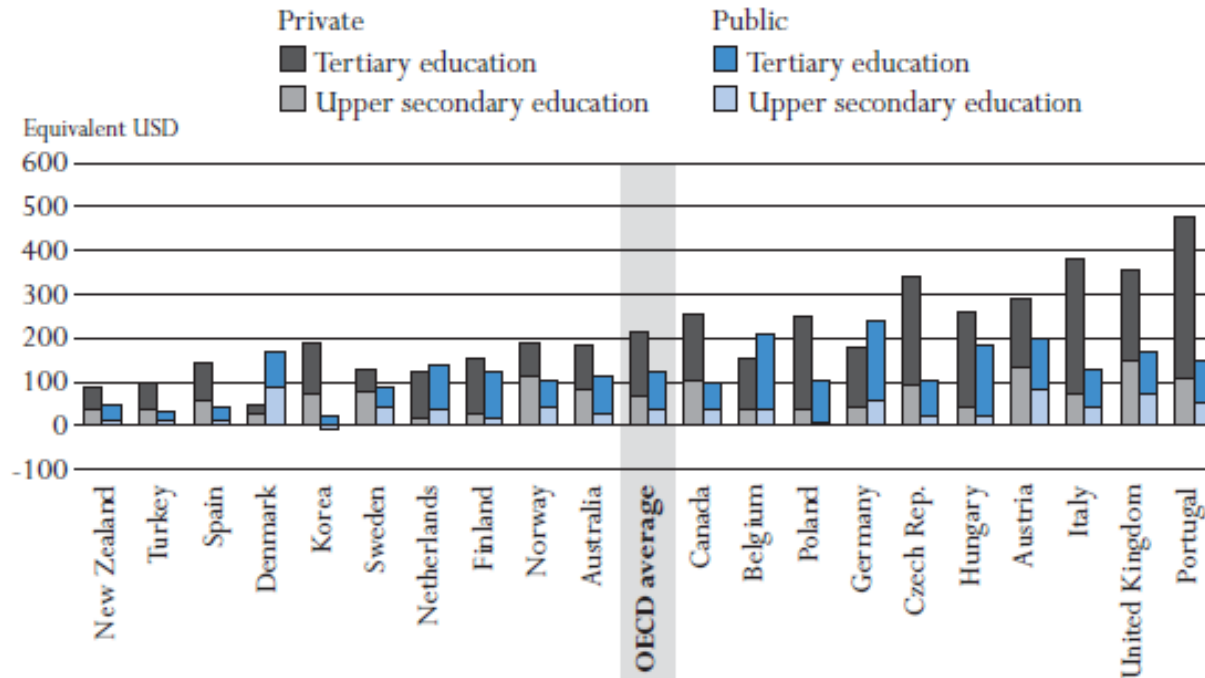
aktuální výdělková úroveň

4. čtvrtletí 2006

Úroveň dosaženého vzdělání	Průměrný hrubý výdělek			Věk při dosažení sumy výdělku zaměstnance se zákl. vzděláním
	měsíční	do 30 let	celoživotní	
	Kč/ měs	tis. Kč	tis. Kč	
Průměr za všechny úrovně	23596	2802	11554	
základní a nedokončené vzdělání	15618	2170	7943	-
střední vzdělání bez maturity	18657	2483	9288	20 let
střední vzdělání s maturitou	23921	2893	11819	21 let
vyšší odborné a bakalářské vzdělání	27041	2681	13545	25 let
vysokoškolské vzdělání	41014	2680	18331	27 let

Hypotetický výdělek od počátku zaměstnání ukazuje, kolik je za dnešní výdělkové úrovně možné si vydělat od ukončení školy do věku 30 nebo 60 let (celoživotní výdělek), pokud by zaměstnanec pracoval bez přerušení.

Private and public economic returns (2006)

Note: Korea refers to 2003, Spain to 2004, Australia, Belgium and Turkey to 2005. All other countries refer to 2006.

Cash flows (components) are discounted at a 3% interest rate.

Countries are ranked in ascending order of the total (private + public) net present value for males immediately acquiring a level of education (upper secondary + tertiary).

Source: OECD, Tables A8.1, A8.2, A8.3 and A8.4. See Annex 3 for notes (www.oecd.org/edu/eag2010).

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932310225>

On average across OECD countries, the total return exceeds USD 335 000.

Specifické míry nezaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého vzdělání v %

Úroveň vzdělání (ISCED)	2005			2006			2007			2008		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Základní a bez vzdělání (0-2)	26,7	30,0	24,0	24,5	26,2	23,2	20,1	21,1	19,3	19,0	19,9	18,4
Střední bez maturitní zkoušky (3C) ¹⁾	8,9	6,8	12,9	7,7	6,1	10,7	5,9	4,3	8,9	4,4	3,3	6,7
Střední s maturitní zkouškou (3A+4) ²⁾	5,1	3,9	6,2	4,9	3,5	6,1	3,3	2,4	4,1	2,8	2,0	6,5
Vysokoškolské (5, 6) ³⁾	2,3	2,1	2,7	2,4	2,2	2,7	1,7	1,6	1,7	1,6	1,5	1,8

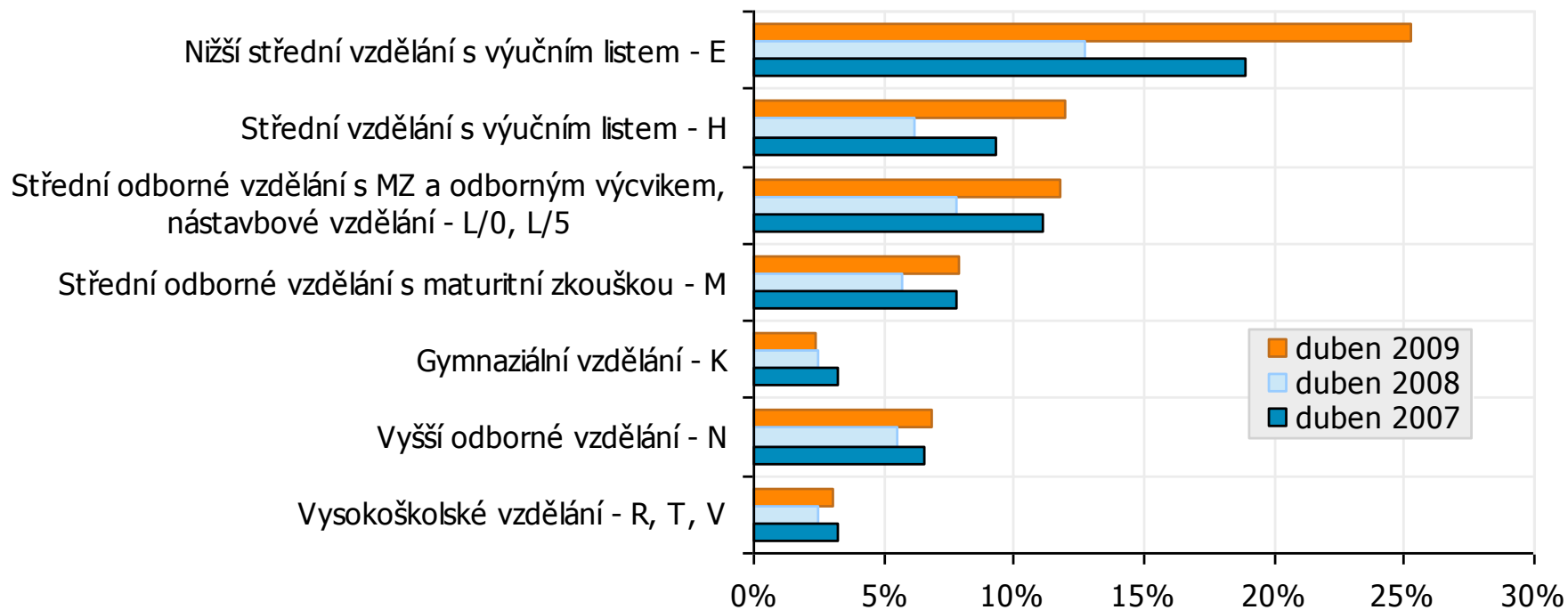
Pramen: ČSÚ

¹⁾ Zahnuje dnešní obory středního vzdělání s výučním listem.

²⁾ Zahnuje dnešní obory středního vzdělání s maturitní zkouškou, nástavbové studium a zkrácené studium k získání středního vzdělání s maturitní zkouškou.

³⁾ Včetně vyššího odborného vzdělání (ISCED 5B).

Míra nezaměstnanosti absolventů podle kategorií vzdělání

Teorie lidského kapitálu

- 1) Vzdělání – lepší schopnosti a dovednosti – vyšší příjmy.
- 2) Vzdělání + další faktory – lepší schopnosti a dovednosti – vyšší příjmy.
 - alfa koeficient (0,6 - 0,8)
- 3) Vzdělání nezvyšuje produktivitu jednotlivce
 - Ale: formálně označuje již dané rozdíly mezi lidmi.
 - Vzdělání – prostředek k třídění a filtrování lidí.

Investice do vzdělání

- Optimální investice –cost-benefit analýza
- Individuální/společenská návratnost investic do vzdělání
- Srovnání návratnosti investic do různých typů vzdělání, v různém čase, v různých zemích..

Náklady a výnosy ze vzdělání

	Náklady přímé	Náklady nepřímé	Výnosy přímé	Výnosy nepřímé
veřejné	přímé výdaje veřejných rozpočtů na vzdělávání	nižší daňové příjmy,	vyšší daňové příjmy, snížení sociálních transferů	lepší zdravotní stav, nižší kriminalita, ekonomický růst
soukromé	poplatky za studium, ostatní služby a materiály	ušlá mzda, ztráta času, psychické náklady	zvýšení příjmu	vyšší status, nižší nezaměstnanost, osobní uspokojení

Tabulka 2: Klasifikace výdajů na vzdělávání

	Výdaje na vzdělávací instituce (např. školy, univerzity, administrativa ve vzdělávání, služby studentům)	Výdaje mimo vzdělávací instituce (např. soukromý nákup zboží a služeb souvisejících se vzděláváním, včetně soukromého vyučování)
Výdaje na vlastní vzdělávání	např. veřejné výdaje na vlastní vzdělávání ve vzdělávacích institucích	např. státní dotace na soukromé výdaje za učebnice
	např. dotované soukromé výdaje na vlastní vzdělávání ve vzdělávacích institucích	např. soukromé výdaje na učebnice a další školní pomůcky
	např. soukromé výdaje na školství	
Výdaje na výzkum a vývoj	např. veřejné výdaje na univerzitní výzkum	
	např. soukromé finanční prostředky na výzkum a vývoj ve vzdělávacích institucích	
Výdaje na školské služby jiného charakteru než vlastní vzdělávání	např. veřejné výdaje na služby, jako je školní stravování, doprava do školy, ubytování v kampusu	např. veřejné dotace na výdaje studentů spojené s životními náklady nebo dotace na zlevněné jízdné
	např. soukromé výdaje na platby za školské služby	např. soukromé výdaje spojené s životními náklady nebo dotace na zlevněné jízdné

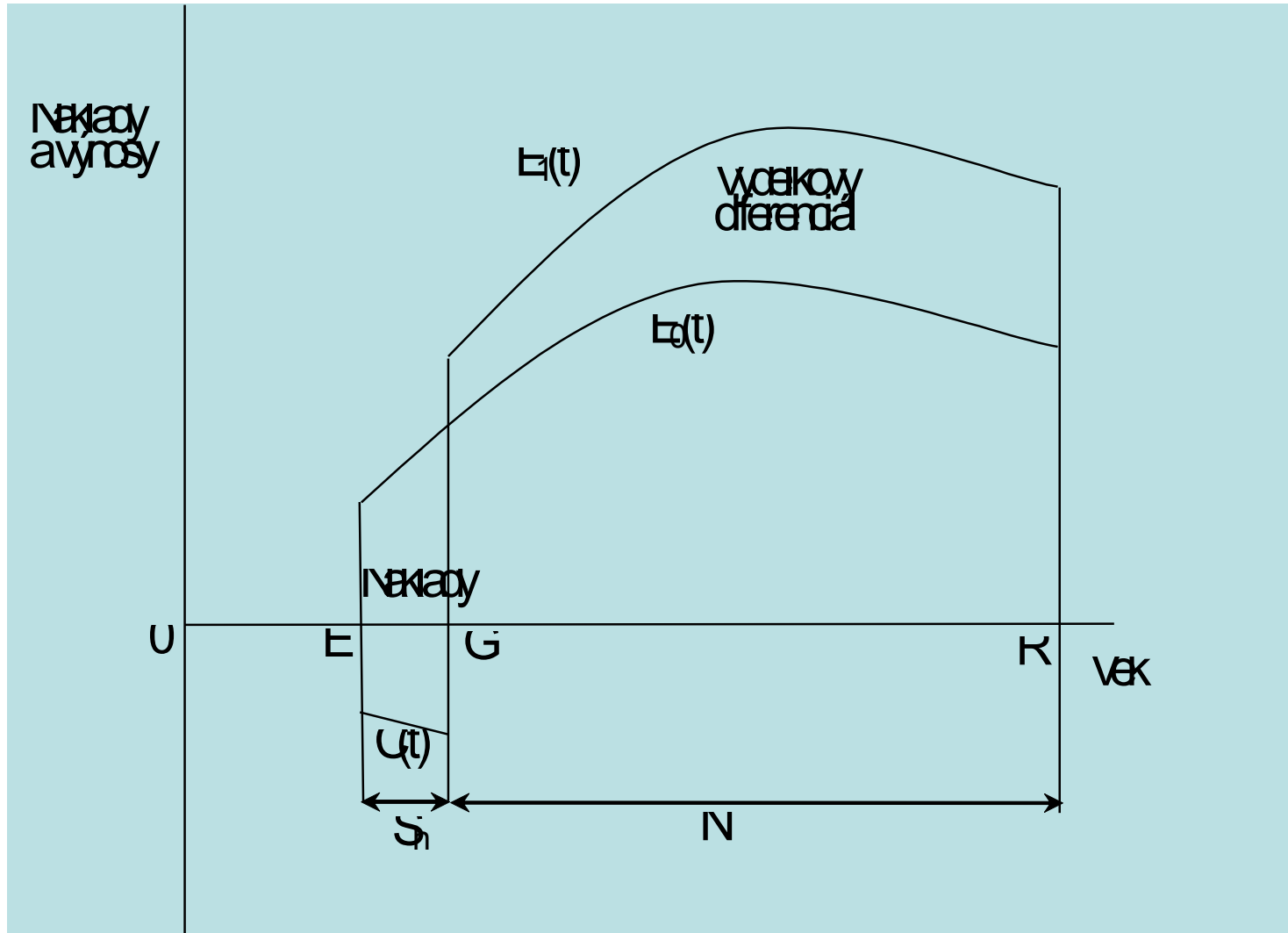
	veřejné zdroje
	soukromé zdroje
	soukromé zdroje pocházející z veřejných dotací

Příslušná rovnice finančních toků je:

$$\sum_{t=G-E}^{R-E} [E_1(t) - E_0(t)] (1+r^*)^{-t} - \sum_{t=1}^{G-E} [E_0(t) + C(t)] (1+r^*)^{-t} = 0$$

- kde
- $E_0(t)$ = výdělková funkce pro předterciární vzdělání
 - $E_1(t)$ = výdělková funkce pro terciární vzdělání,
 - $C(t)$ = funkce přímých nákladů,
 - E = věk začátku terciárního vzdělávání,
 - G = věk při ukončení terciárního vzdělávání,
 - R = věk při odchodu do penze,
 - r^* = míra návratnosti investice do vzdělání
 - s_h = délka terciárního vzdělání $s_h = G - E$
 - N = roky pracovního života vysokoškoláka... $N = R - G$

Průběh výdělků v závislosti na věku a vzdělání

Net present value

$$NPV = - \sum_{t=0}^{d-1} C_t / (1+i)^t + \sum_{t=d}^{64-a-d} B_t / (1+i)^t$$

where:

C_t = costs at period t ($t \in 0, d-1$)

B_t = benefits at period t ($t \in d, 64-a-d$)

i = the discount rate at which future costs and benefits are valued in the present

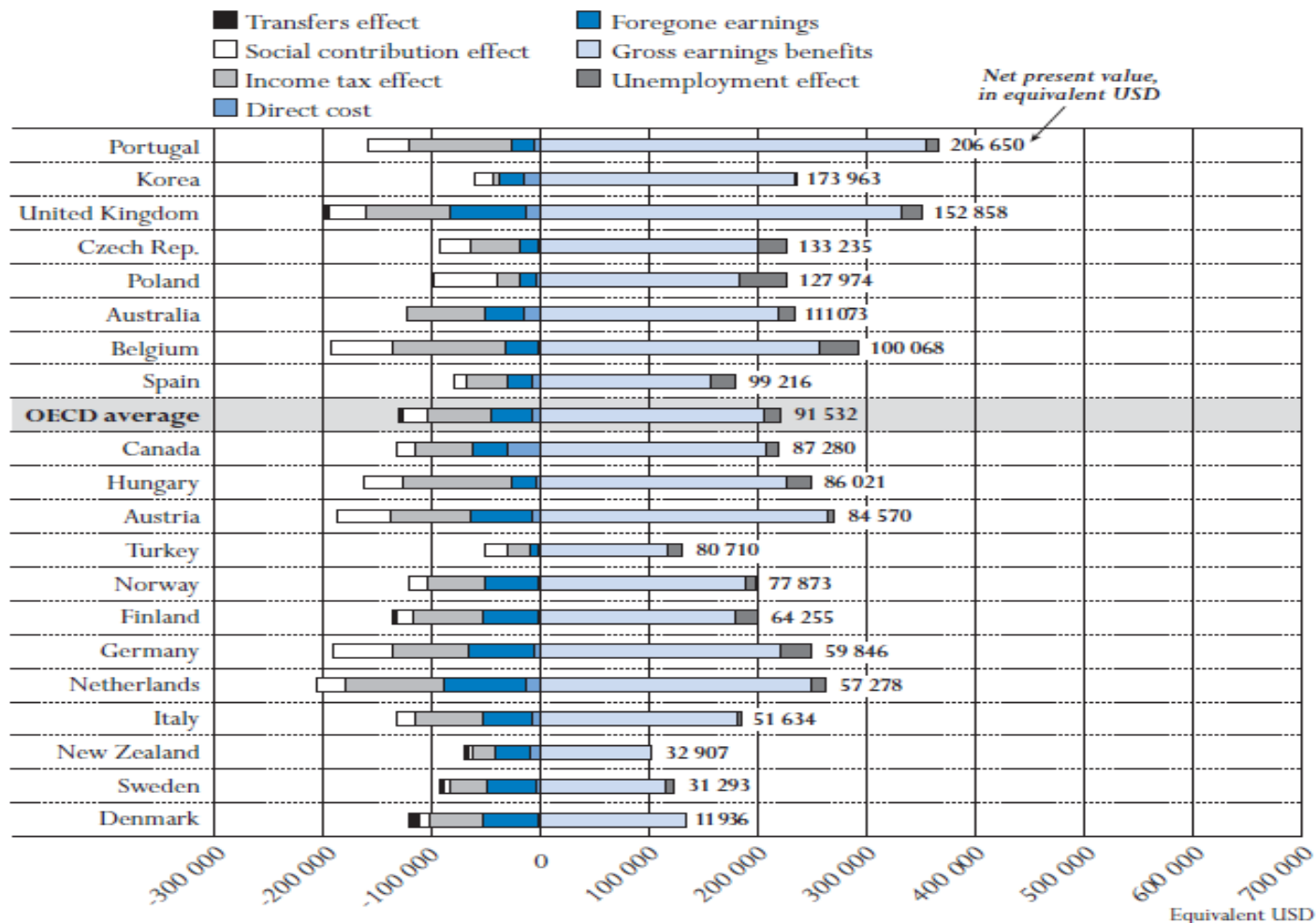
d = the duration of studies (in years)

a = age at the beginning of education/training

64 = age at the last year of activity in the labour market.

Components of private net present value

Chart A8.3. Components of the private net present value for a female obtaining tertiary education, ISCED 5/6 (2006)

Note: Korea refers to 2003, Spain to 2004, Australia, Belgium and Turkey to 2005. All other countries refer to 2006. Cash flows (components) are discounted at a 3% interest rate.

Countries are ranked in descending order of the net present value.

Source: OECD, Table A8.2. See Annex 3 for notes (www.oecd.org/edu/eag2010).

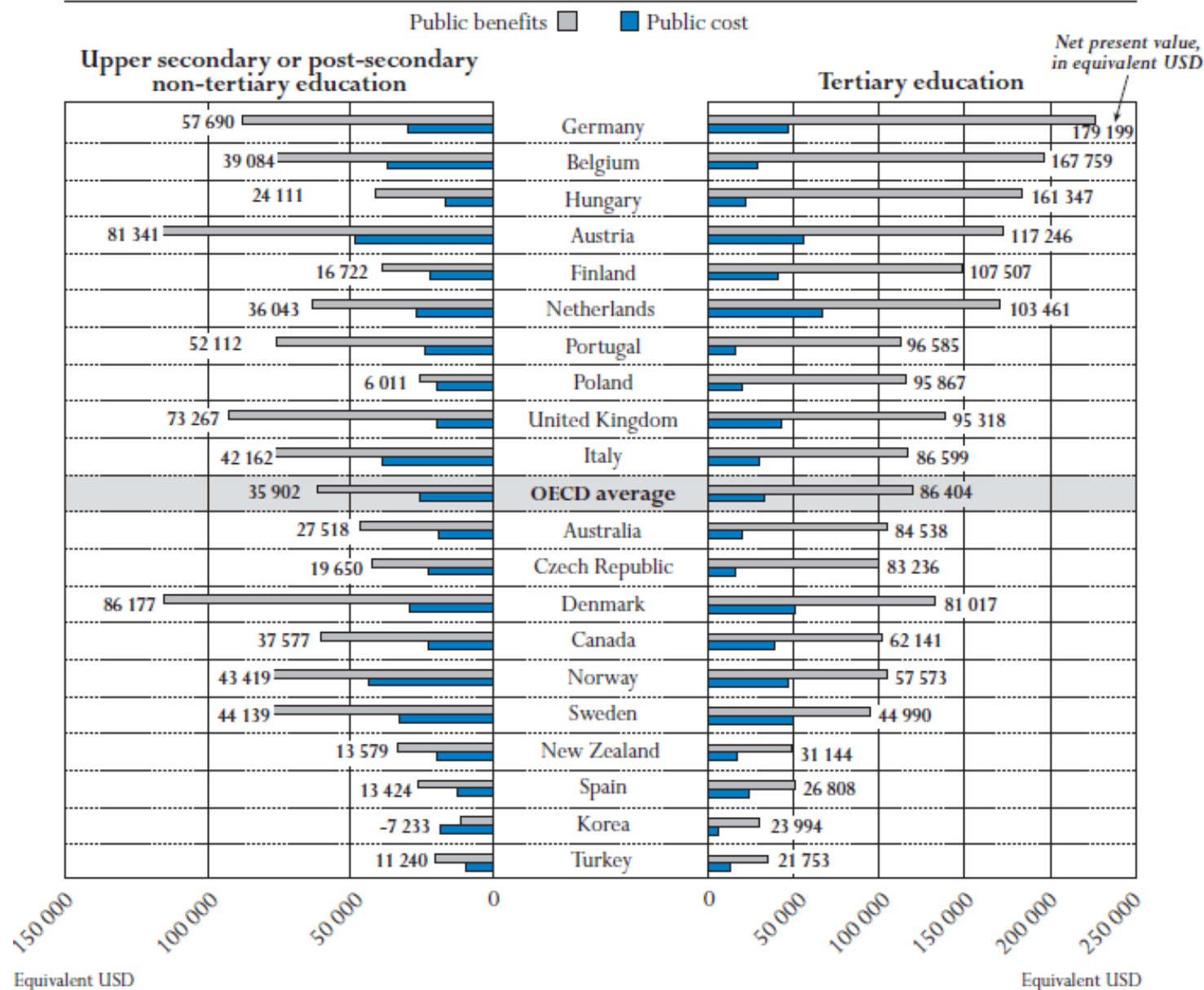
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932310225>

Chart A8.5. Public cost and benefits for a male obtaining upper secondary or post-secondary non-tertiary education and tertiary education (2006)

Public net present value for an individual obtaining tertiary education as part of initial education (2006)

In equivalent USD, converted using PPPs for GDP

	Year ¹	Transfers effect		Unemployment effect		Total benefits		Net present value		Internal rate of return	
		Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female	Male	Female
		(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
OECD countries											
Australia	-1	0	0	396	3 366	104 749	72 697	84 538	52 495	12.4	12.5
Austria		0	0	5 176	2 180	172 815	122 341	117 246	66 762	8.7	7.1
Belgium	-1	0	0	6 402	13 646	196 443	160 460	167 759	132 086	15.2	17.9
Canada		0	0	4 182	2 412	101 372	70 514	62 141	31 195	7.8	6.5
Czech Republic		0	0	4 136	6 755	99 599	73 011	83 236	57 696	16.2	13.6
Denmark		4 702	9 014	-2 830	-149	132 536	68 351	81 017	16 827	7.3	4.5
Finland		0	4 733	9 744	6 412	148 672	82 828	107 507	41 659	10.1	7.1
France		w	w	w	w	w	w	w	w	w	w
Germany		0	0	27 168	11 305	226 362	123 289	179 199	75 730	11.8	8.4
Hungary		0	0	7 788	8 644	183 660	135 553	161 347	114 569	21.8	18.4
Italy		0	0	-1 567	1 033	116 469	79 028	86 599	49 844	10.8	8.3
Korea	-3	0	0	504	31	30 560	22 909	23 994	16 288	9.5	9.2
Netherlands		0	0	3 428	5 056	170 854	117 765	103 461	55 138	7.5	6.3
New Zealand		194	3 416	-457	-220	48 860	26 996	31 144	9 293	8.3	5.9
Norway		0	0	-201	2 548	105 007	69 740	57 573	22 442	6.2	4.9
Poland		0	0	14 706	14 534	115 750	78 831	95 867	61 169	15.6	13.4
Portugal		0	0	5 154	3 541	113 072	132 578	96 585	117 153	18.3	17.8
Spain	-2	0	0	2 160	4 106	51 476	49 989	26 808	25 451	6.2	6.6
Sweden		0	64	1 432	2 339	95 121	42 526	44 990	-7 488	5.7	2.3
Turkey	-1	0	0	931	4 291	35 150	41 014	21 753	28 113	9.2	9.1
United Kingdom		0	996	4 881	4 966	138 526	114 899	95 318	82 289	10.4	10.1
United States		w	w	w	w	w	w	w	w	w	w
OECD average		245	911	4 657	4 840	119 353	84 266	86 404	52 436	11.0	9.5

Note: Cash flows (components) are discounted at a 3% interest rate.

Souhrnné výsledky

- V průměru OECD
- IRR je vyšší v případě ISCED 5/6, a to jak individuální tak společenská
- Individuální míra je vyšší než společenská
- IRR je u mužů vyšší než IRR u žen, vyjma společenské IRR v případě ISCED 3/4, IRR female 8,8 x IRR male 8,2

Předpoklady efektivního využití LK

- Flexibilní trh práce
- Flexibilní školství
- Celoživotní vzdělávání

Výzvy vzdělávacích politik

„Pouze vzdělávací systémy, které jsou efektivní, mohou zaznamenat vzestup a země musí hledat nové cesty jak generovat vyšší zisky ze vzdělání.“

„Zlepšování výkonů vzdělávacích systémů a zvýšením finanční hodnoty bude obrovským úkolem pro veřejnou politiku.“ (kvantita versus kvalita, celoživotní vzdělávání)

Podíl obyvatel podle dosažené úrovně vzdělání

- **V průměru v zemích OECD dosahuje méně než jedna třetina (29 %) dospělých pouze primárního a nižšího sekundárního vzdělání (v České republice 9 % obyvatel),**
- **44 % dospělých má ukončené vyšší sekundární vzdělání (v ČR 76 %) a**
- **více než jedna čtvrtina (28 %) úspěšně ukončila terciární úroveň vzdělání (v ČR 14 %).**

Veřejné výdaje

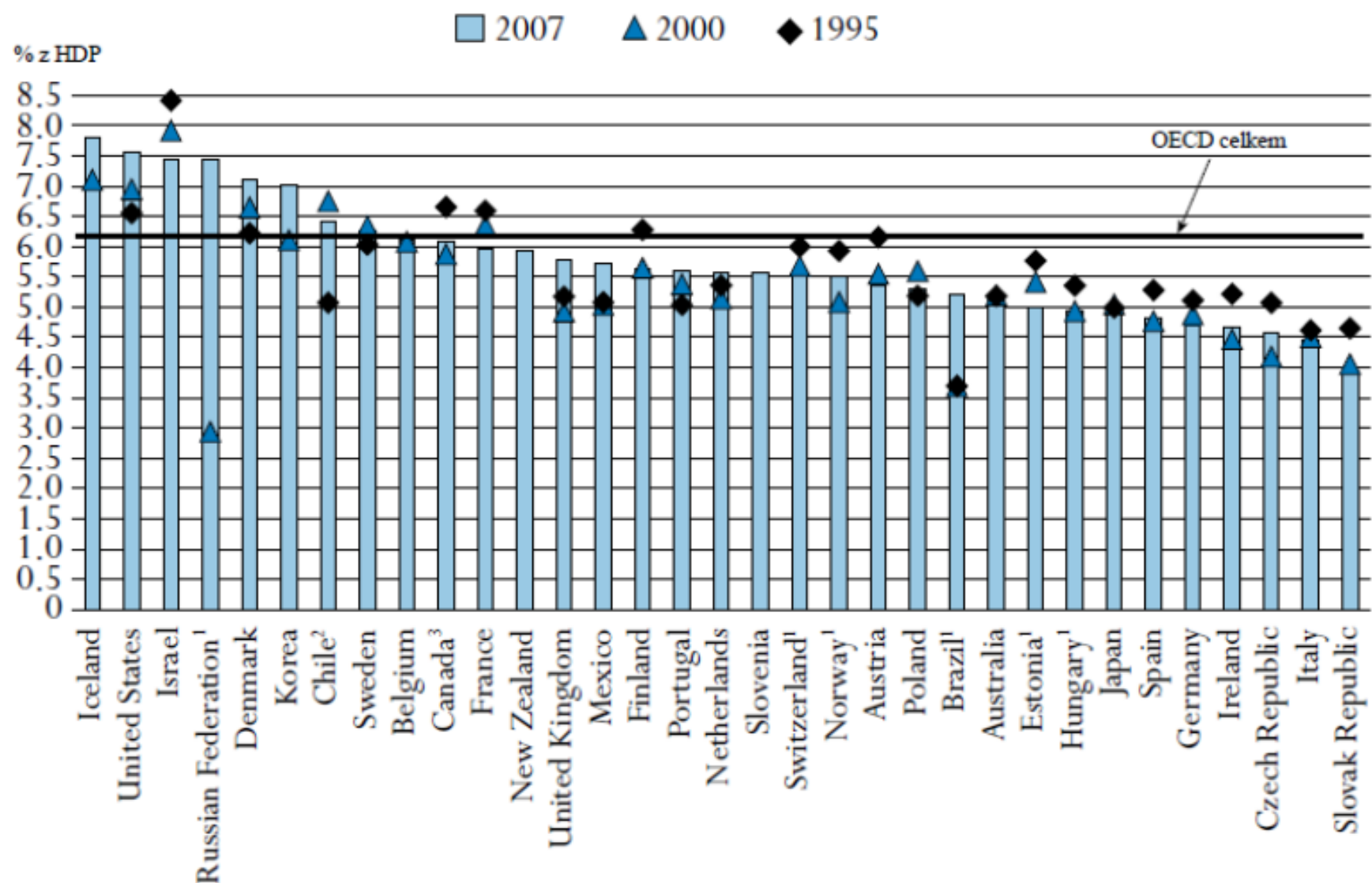
Makroekonomické ukazatele školství

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 ¹⁾
HDP v mld Kč v běžných cenách (sezónně očištěno)	2 464,9	2 577,6	2 812,8	2 982,2	3 218,7	3 533,6	3 705,7
Veřejné výdaje na školství v mld Kč, v běžné ceny	108,5	115,9	123,0	130,3	142,8	153,0	151,0
Výdaje na školství v relaci k HDP v %	4,5	4,5	4,4	4,4	4,4	4,3	4,1

Pramen: ÚIV

¹⁾ Meziroční snížení výdajů v roce 2008 je dáno aplikací zákona 26/2008 Sb. Nevyčerpané prostředky organizačních složek státu se již nepřevádějí do rezervního fondu a nejsou tak zahrnuty ve výdajích za rok 2008.

než polovině z 27 zemí OECD a partnerských zemí s dostupnými údaji zaznamenán nárůst výdajů na terciární vzdělávání nižší než nárůst národního důchodu.

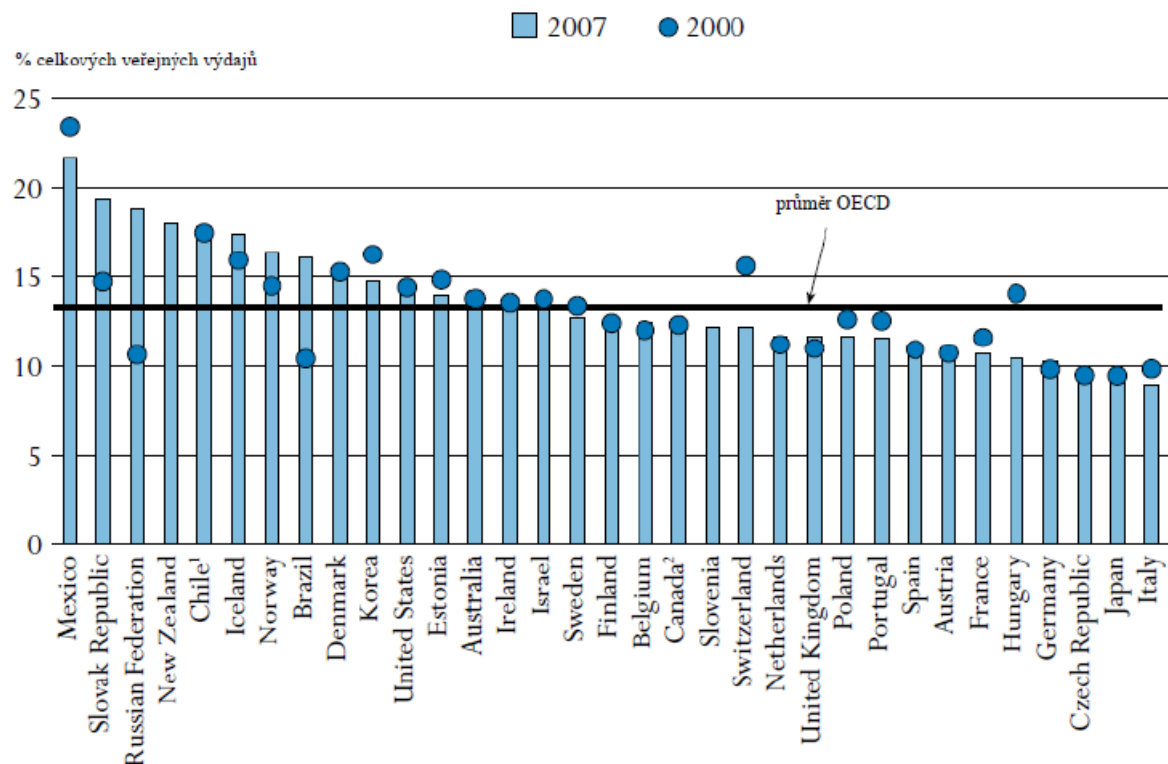

přímky:
1 pouze veřejné výdaje, ve Švýcarsku pouze výdaje na terciární vzdělávání.

Graf B4.1: Celkové veřejné výdaje na vzdělávání jako podíl celkových veřejných výdajů (2000, 2007)

(Jedná se o podíl přímých veřejných výdajů na vzdělávací instituce včetně veřejných dotací a grantů domácnostem a dalším soukromým subjektům podle úrovně vzdělávání na celkových veřejných výdajích.)

Země OECD v průměru vydaly v roce 2007 na vzdělávání 13,3 % všech svých veřejných výdajů, hodnoty v jednotlivých zemích se pohybují od 10 % a méně v České republice, Itálii a Japonsku až do 22 % v Mexiku. Podíl veřejných výdajů vynaložených na vzdělávání vzrostl mezi roky 1995 a 2007 v 18 z 27 zemí s porovnatelnými daty. Hlavní nárůst byl zaznamenán zejména v období 1995–2000, zatímco výdaje na vzdělávání v období 2000–2007 rostly stejným tempem jako výdaje do ostatních sektorů.

Poznámky:

1. Údaje za rok 2008.

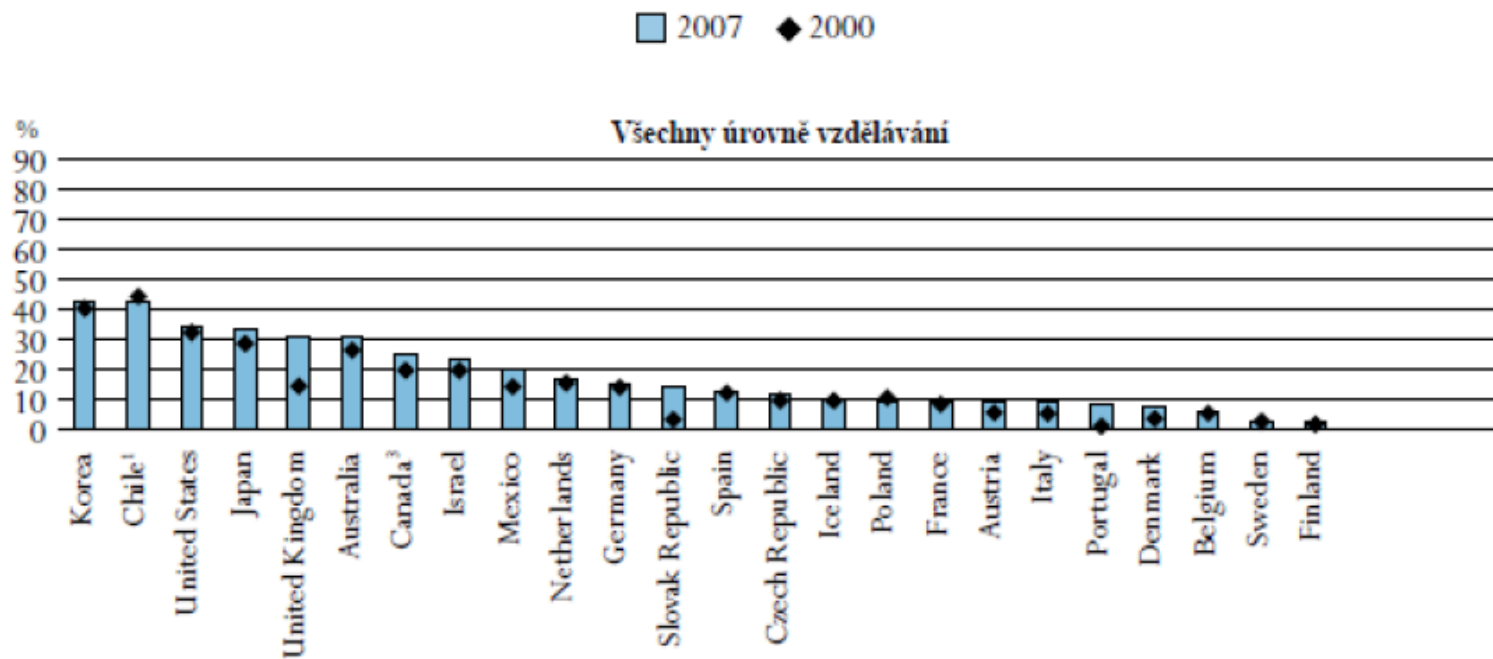
2. Údaje za rok 2006.

Země jsou seřazeny sestupně podle celkových veřejných výdajů na všechny vzdělávací úrovně jako podílu na celkových veřejných výdajích v roce 2007.

Zdroj: OECD. Tabulka B4.1, Annex 3 (www.oecd.org/edu/eag2010)

Graf B3.3: Podíl soukromých výdajů na vzdělávání (2000, 2007)

(v procentech)

EFEKTIVNOST VERSUS SPRAVEDLNOST

Neefektivnost tržního zajištění vzdělávání...

- Nedokonalá konkurence (monopolní síla)
- Externality
- **Veřejné statky (institucionální versus ekonomické hledisko – nerivalita ve spotřebě, nevyloučitelnost ze spotřeby)**
- Asymetrické informace

Opodstatnělost veřejného poskytování (zabezpečení)

- Společenské užitky (externality) (individuální versus společenské) – teorie LK
- Asymetrické informace
- Možnost vzniku monopolu
- **Právo na vzdělání – spravedlnost při poskytování vzdělávání, rovnost v příležitosti na dosažení určitého druhu a stupně vzdělání => přístup k minimálnímu množství vzdělání (kolektivní statek?) (listina základních lidských práv a svobod)**

Listina základních lidských práv a svobod

Čl. 33:

- (1) Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.
- (2) Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopnosti občana a možnosti společnosti též na vysokých školách.
- (3) Zřizovat jiné školy státní a vyučovat na nich lze jen za podmínek stanovených zákonem, na takových školách se může vzdělání poskytovat za úhradu.
- (4) Zákon stanoví, za jakých podmínek mají občané při studiu právo na pomoc státu.

Čl. 25:

Občanům příslušejícím k národnostním a etnickým menšinám se za podmínek stanovených zákonem zaručuje též právo na vzdělání v jejich jazyku.

Veřejné služby ve vzdělávání

- Služby vytvořené, organizované nebo regulované orgánem veřejné správy k zajištění, aby byla služba poskytována způsobem, který lze považovat za nezbytný pro uspokojení společenských potřeb při respektování principu subsidiarity (Vláda ČR).
- Základní služby – (základní, střední, vysokoškolské)
- Vědecko-výzkumné služby
- Doplnkové služby (stravování, ubytování, mimoškolních aktivit) (Benčo, 2005)

Tabulka 8.5 Počet škol a školských zařízení podle typu zařízení a poskytovatele mimo VŠ v ČR
(v jednotkách a v %)

Typ školy a školského zařízení	ZISK	NNO+oNO	VERE	Celkem
Předškolní vzdělávání	67 (1,3 %)	59 (1,1 %)	5 048 (97,5 %)	5 174
Základní vzdělávání	41 (0,9 %)	69 (1,5 %)	4 449 (97,6 %)	4 559
Střední školy	323 (17,6 %)	108 (5,9 %)	1 405 (76,5 %)	1 836
Vzdělávání v konzervatořích	1 (5,6 %)	3 (16,7 %)	14 (77,7 %)	18
Vyšší odborné vzdělávání	52 (27,0 %)	19 (9,9 %)	121 (63,1 %)	192
Základní umělecké a jazykové školy	211 (29,1 %)	32 (4,4 %)	481 (66,5 %)	724
Zájmové a další vzdělávání	52 (1,0 %)	85 (1,6 %)	4 980 (97,4 %)	5 117
Školská výchovná a ubytovací zařízení	30 (3,9 %)	38 (5,0 %)	686 (91,1 %)	754
Zařízení pro výkon ústavní, ochranné výchovy	4 (1,5 %)	9 (3,4 %)	248 (95,1 %)	261
Školská poradenská zařízení	7 (3,4 %)	7 (3,4 %)	192 (93,2 %)	206
Školská zařízení školního stravování	171 (1,9 %)	103 (1,2 %)	8 535 (96,9 %)	8 809
Školská účelová zařízení	44 (10,7 %)	31 (7,6 %)	334 (81,7 %)	409
Celkem	1 003 (3,6 %)	563 (2,0 %)	26 493 (94,4 %)	28 059

Zdroj: (Prouzová, 2006), upraveno

2.9.2. Zastoupení soukromých a církevních škol

Zastoupení soukromých a církevních škol a jejich žáků na jednotlivých úrovních vzdělávání v %

Školy	2006/07				2007/08				2008/09			
	Školy		Žáci		Školy		Žáci		Školy		Žáci	
	soukromé	církevní	soukromé	církevní	soukromé	církevní	soukromé	církevní	soukromé	církevní	soukromé	církevní
Mateřské školy	1,5	0,5	1,1	0,3	1,6	0,5	1,1	0,3	1,7	0,5	1,2	0,3
Základní školy	1,5	0,9	0,5	0,5	1,5	0,9	0,6	0,6	1,6	1,0	0,6	0,6
Střední školy (ISCED 3 i 4)	21,9	2,5	13,6	1,6	22,7	2,5	13,7	1,6	23,2	2,5	14,0	1,7
Konzervatoře	11,1	11,1	5,8	4,9	15,8	10,5	7,2	4,9	16,7	11,1	7,3	5,2
Vyšší odborné školy	27,6	6,9	29,6	6,2	26,6	6,8	29,6	5,8	26,6	6,5	29,1	5,7
Vysoké školy	60,3	0	9,8	0	61,8	0	11,9	0	63,3	0	13,7	0

Pramen: ÚIV

Vzdělání jako veřejně poskytovaný statek

- Veřejně poskytovaný statek (worthy goods) (institucionální hledisko) – veřejná volba
- Ty mohou mít charakter jednotlivých typů statků
Garance x produkce
- Financování (soukromá spoluúčast)
- Ekonomická efektivnost...

Ekonomická efektivnost

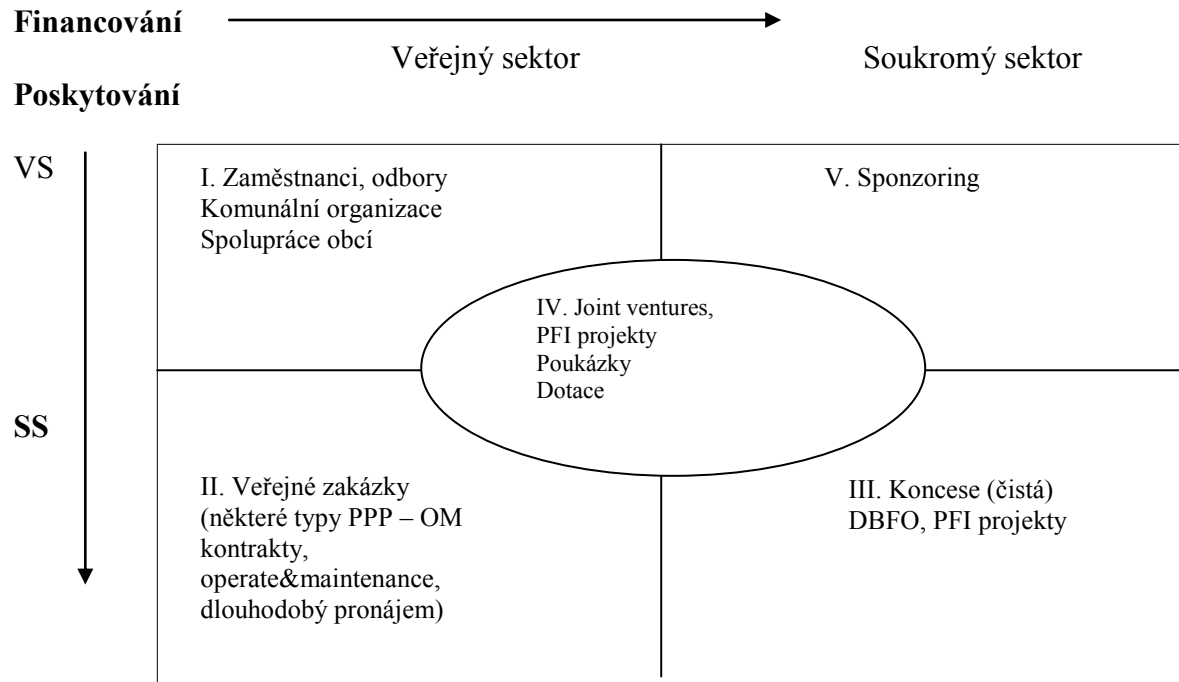
„...na efektivní poskytování veřejných služeb nahlížet jako na takové poskytování, kdy za předpokladu limitovaných veřejných zdrojů lze dosáhnout na realizaci co největšího rozsahu veřejných služeb v co nejvyšší kvalitě“

- Jsou veřejné prostředky využity k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů. (**princip hospodárnosti**)
- Veřejné prostředky jsou využity takovým způsobem, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění. (**princip efektivnosti**)
- Použití veřejných prostředků je takové, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů. (**princip účelnosti**)

- Analogicky lze stanovit případy, kdy je zvolená forma produkce (některá z forem interní či externí) veřejných služeb neefektivní.
- Jedná se o situace, kdy:
- Je zvolená forma produkce nákladnější (z hlediska použitých vstupů) ve srovnání s jinými alternativami poskytování.
- Veřejnou službu lze prostřednictvím jiné z možných forem zajistit ve větším rozsahu a vyšší kvalitě, nebo poskytovaná úroveň služby je nedostatečná z hlediska plnění cíle (účelu).
- Náklady na jednotku výstupu jsou vyšší než by byly při využití jiné z forem z produkce.

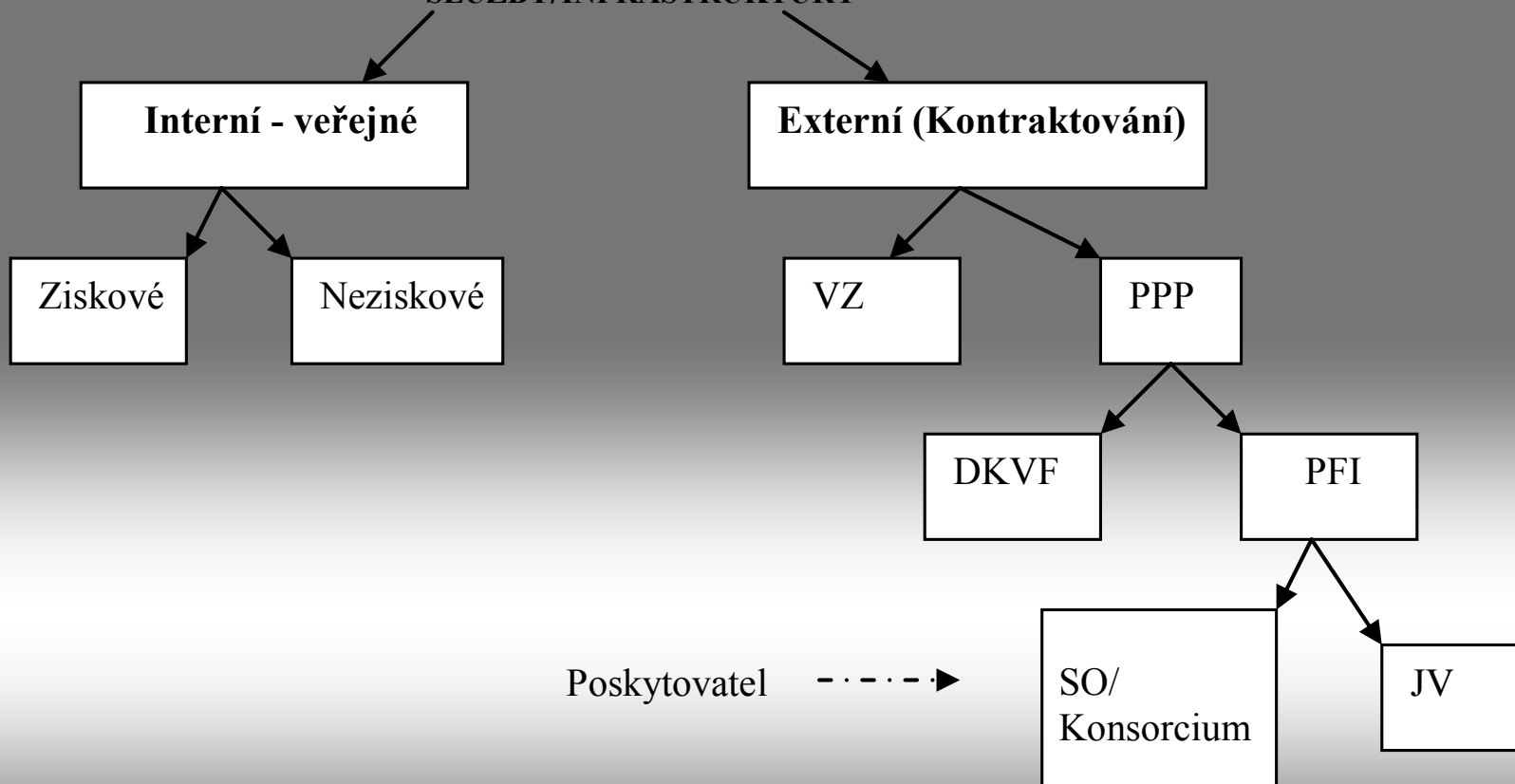
Typy poskytování

Schéma 1 Typy poskytování veřejných služeb podle poskytovatele a financování

Pramen: Autorka

**POSKYTOVÁNÍ
SLUŽBY/INFRASTRUKTURY**

Typy PPP projektů v oblasti školství

- Výstavba škol a doplňkových školních zařízení a služeb
- Renovace/přestavba škol, doplňkových zařízení
- Outsourcing podpůrných služeb v oblasti facility management, stravování, apod.
- Kombinace
- Formy: BOT, BTO, DBFO, apod.

PPP projekty v zahraničí

- VB - Prostřednictvím PPP postavena většina nových škol a institucí. Podepsáno 100 projektů v hodnotě 3,5 mld. GBP
- Austrálie – příslib využití PPP pro všechny budoucí školní budovy. Připravují se projekty v hodnotě 3,7 mld AUD

X

Nova Scotia (Kanada) – využito pro 39 škol (na konci 20 stol.) z původně plánovaných 55 – předražené, problémy se smluvními podmínkami, politické riziko

PPP projekty v ČR

- Původně plánovaný pilotní PPP projekt (2006)
- Projekt přehodnocen a přepracován
- Ukončení výstavby plánováno na rok 2013

Koncesní projekt

Poskytování stravovacích služeb pro ZŠ, SŠ a MŠ včetně doplňkových stravovacích služeb.	VO: Město Lysá nad Labem SO: Eurest, s.r.o	16,5 mil Kč, příjem koncesionáře 16,945 mil Kč	Koncesionář. Financování plně koncesionářem. Koncesionář má právo vybírat uživatelské poplatky.
Správa hřiště na náklady koncesionáře po dobu 20 let	VO: Město Tachov, SO: NYSADE, s.r.o.	14,962 mil Kč, příjem koncesionáře 18,986 mil Kč	Koncesionář zaplatil za udělení práva nabídkovou cenu. A zavázal se bezplatně poskytovat hřiště fotbalovému klubu FK Tachov a garantovaným uživatelům (ZŠ). Vlastník – zadavatel. Koncesionář má právo vybírat poplatky ze vstupného.

Děkuji za pozornost 😊